УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го СЕРПНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 21, 1969 No. 152. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 20-го серпня 1969 р.

В АМЕРИЦІ

ВУДСТОЦЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ ПОПУЛЯРНОЇ МУЗИКИ, що відбувався у місцевості Бетел у стейті Ню Йорк для понад 300 000 осіб, здебільшого з-поміж молоді із східніх стейтів ЗСА й Канади, закінчився в понеділок 18 серпня о год. 10.30 ночі. Вислухавши серед дощу і вітру понад 19-годинного концерту, зібрані маси молоді рушили в поворотну дорогу додому всіми можливими засобами і шляхами. Згинуло покищо двох хлопців: один — через надмірне вживання наркотиків, другого переїхав трактор.

АМЕРИКАНЦІ ІРЛЯНДСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ демонстрували в понеділок 18 серпня ц. р. перед Об'єднаними Націями і перед британським консулятом у Ню Йорку проти встрявання Великої Британії в справи Північної Ірляндії. Демонстрація перед британським консулятом закінчилася дуже ідиллічно. Британський консул сер Антоні Ґ. Р. Руз запросив групу демонстрантів до приміщень консуляту, потрактував їх водою й англійськими сигаретами й обіцяв передати їхні скарги британському урядові.

В АРҐЕНТИНІ посилюється незадоволення громадян з приводу надто довгого тривання стану облоги, встановленого сім тижнів тому після вбивства провідника найбільшої арґентинської робітничої спілки Авґуста Т. Вандора, що його застрілили в його ж бюрі в той час, як губернатор Рокефеллер конферував з президентом Арґентини Хуаном Карльосом Онґанія. За час тривання стану облоги було заарештованих за офіційними даними 160 осіб, із яких ще 108 перебуває в тюрмі. Неофіційно обраховують, що у в'язницях тримають ще й досі понад триста політичних в'язнів.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЦЕРКВИ або т. зв. Учнів Христа, яка відбуває свою конвенцію в Сіятлі, вирішила відкинути вимоги „чорного маніфесту", ініціятори вимагають від церков контрибуцію в сумі 500 мільйонів долярів за поневолення, що його зазнавали негри в минулому. Конвенція постановила започаткувати власну програму допомоги вбогим і расово покривдженим.

ОПИТУВАННЯ, проведене опитувальною аґенцією Луї Гарріса серед 1 573 виборців по всіх З'єднаних Стейтах Америки, що його висліди опубліковано в газеті „Ню Йорк Пост", виявило, що сенатор Едвард Кеннеді, не зважаючи на свою аферу із смертю секретарки Копечне, має такі ж самі шанси, як інші демократичні кандидати на Президента, між ними Москі і Гомфрі. Опитувані заявили, що у виборах Ніксон переможе Едварда Кеннеді у процентовому відношенні 48 до 38, сенатора Москі у відношенні 47 до 38 і кол. віце - президента Гомфрі у відношенні 48 до 39. Таке ж саме опитування, проведене в травні, виявило, що Кеннеді має 10 відсотків переваги над Москі і Гомфрі.

КРАЙОВИЙ ЦЕНТР ГУРАҐАНІВ У МАЯМІ встановив, що гураґан Камілія, який вчинив страхітливі спустошення в стейтах Луїзіяна, Алябама й Міссісіппі, є другий за своєю потужністю гураґан із тих, що лютували на території ЗСА, починаючи з 1886 року, коли бюро погоди почало вести свої записи.

У СВІТІ

УСІХ ЗААРЕШТОВАНИХ 8 ОСІБ ІЗ СКЛАДУ спеціяльної частини „Зелені Берети" у Південному В'єтнамі вже випустили з каторжної тюрми й перевезли до звичайного військового табору. Їх обвинувачено у вбивстві південного в'єтнамця, котрий виявився подвійним шпигуном, бо передавав відомості і для комуністів у Північному В'єтнамі. Вони перебували у каторжній тюрмі майже два тижні. Перевезення до табору заарештованих офіцерів і вояків американської армії з „Зелених Беретів" ще не означає, що слідство проти них припинено. Вони далі інтерновані.

ПІВНІЧНОКОРЕЙСЬКІ КОМУНІСТИ НАВМИСНЕ ВІДТЯГАЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ у справі повернення збитого ними американського не озброєного гелікоптера. Гелікоптер мав свою базу поблизу демаркаційної лінії з Північною Кореєю. Пілот повідомив по радіо, що втратив орієнтацію, і після того радіо замовкло. Північні корейці не поспішають на розмову до Панмунджону, де знаходиться осідок представників ОН. Комуністичне радіо заявило, що було збито американський гелікоптер над північною територією, а про долю трьох членів залоги не згадано нічого. Це вже другий американський гелікоптер, збитий комуністами цього року в Кореї.

ВИСОКОПОСТАВЛЕНИЙ ПІВНІЧНОКОРЕЙСЬКИЙ ОФІЦЕР сказав, що ЗСА ризикують мати нову війну в Кореї, якщо президент Ніксон провадитиме політику висилання озброєних розвідчих літаків над територією комуністичної Північної Кореї. „Війна може розпочатись кожної хвилини", сказав комуністичний полковник Ган, твердячи, що можливість війни збільшилася у зв'язку з відвідинами в 1966 р. Південної Кореї президентом Джансоном та у зв'язку з приходом до Білого Дому президента Ніксона. Інформацію про таку заяву подав французький журналіст, який стало перебуває в Пекіні і є одним із небагатьох европейських кореспондентів, які ще там залишилися. Згаданий північнокорейський полковник твердив, що ЗСА хочуть зробити Корею своєю „колонією".

В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ЗСА І АНГЛІЯ ВІДМОВИЛИСЬ підтримати резолюцію Ради Безпеки, в якій всю провину за бої й боротьбу між Ливаном та Ізраїлем скинено виключно на Ізраїль. Американський представник повідомив, що ЗСА зможуть таку резолюцію підтримати, якщо в ній буде обвинувачено й уряд Ливану та буде заклик до обох країн, щоб вони припинили взаємопоборювання. Між Ливаном та Ізраїлем часто доходить до сутичок: з Ливану нападають арабські терористи, а ізраїльська авіяція бомбардує військові об'єкти в Ливані, дотримуючись тактики відплат.

У ДУБЛІНІ ВИНИКЛИ ЗАВОРУШЕННЯ Й СУТИЧКИ після досить мирної маніфестації проти ворожого ставлення до Ірляндців католицького віровизнання в Північній Ірляндії. Коли поліція намагалась вивести з міської площі демонстрантів, виникла бійка, полетіли каміння, було пограбовано кілька аптек, повибивано вікна в магазинах. З яких 20 осіб зазнали поранень, а 10 заарештовано за невідповідну поведінку.

СССР ОБВИНУВАТИВ АНГЛІЮ В „ІМПЕРІЯЛІСТИЧНІЙ ПОЛІТИЦІ" у Північній Ірляндії. Совєтське пресове агентство ТАСС заявило, що Англія кинула туди свої „штурмові війська" та влаштувала там „масакру" католиків, з допомогою місцевих „фашистівських елементів". Таким чином, Москва виступила в ролі оборонця і католиків, і ірляндських націоналістів . . .

ПОБОЮЮТЬСЯ, ЩО ЖЕРТВОЮ ГУРАҐАНУ МОГЛО ВПАСТИ 1,000 ОСІБ

Голфпорт, Місс. — До вівтірка, 19-го серпня, знайдено і виловлено з води 170 трупів, що впали жертвою жахливого гураґану Камілля, який пронісся над стейтами Міссісіппі, Луїзіяна та частинно Алабама, заливаючи водою і змітаючи із землі цілі оселі. Стейтові власті побоюються, що загальна кількість людських жертв цього гураґану може дійти до 1,000 осіб. В районах, що їх навістив гураґан, проголошено виїмковий стан і стейтова поліція та цивільна гвардія намагається припинити великий наплив глядачів у ці райони. Попереднього дня президент Ніксон проголосив стейт Міссісіппі районом нещастя та призначив мільйон долярів федеральних фондів на допомогу потерпілим. Тепер таким самим районом більшого нещастя проголошено також Луїзіяну та призначено і цьому стейтові мільйон долярів федеральної допомоги. Гураґан над цим стейтами пронісся зі швидкістю 190 миль на годину. Крім жертв в людях, матеріяльні шкоди від гураґану досягають більйона долярів.

Так виглядає зруйнована доценту місцевість Білоксі в стейті Міссісіпі після того, як через неї пройшов із скорістю 190 миль на годину гураґан Камілія. Гураґан захопив своєю активністю територію в 600 квадратових миль і спричинив важкі втрати і шкоди

Кількість бідних в Америці зменшилася на два мільйони

Вашинґтон. — Статистичне Бюро проголосило, що загальна кількість осіб, яких клясифікується як бідних, зменшилася в Америці на два мільйони і виносить тепер 25.4 мільйона, себто 13 відсотків населення. До бідних зараховується тих, що заробляють річно менше, як 3,500 долярів. Статистика виказує, що до бідних зараховується одна третя частина муринського населення. Ще в 1961-му році 22 відсотки населення Америки клясифікувалося, як бідних. В тому році до бідних зараховувано 56 відсотків муринського населення, тепер цей відсоток зменшився до 33. П'ять років тому тодішній президент Джансон підписав урядовий Акт Економічних Нагод, що й був подуманий на боротьбу з убогістю. Але твердять, що головною причиною поважного зменшення кількости бідних є загальний розвиток економії, а не урядова програма поборювання убогости.

Департамент Людських Ресурсів та Іміґрації в Канаді хоче співпраці з іміґрантами

(Канадська Сцена). — Іміґранти в Канаді мають багато проблем; між іншими є такі, як наприклад підшукання нової праці, місця замешкання тощо. В багатьох випадках, новоприбулі мусять вивчити нову мову.

Багато з тих проблем пригаманні процесові переселення. Щоб допомогти поліпшити послуги іміґрантам, Департамент Людських Ресурсів та Іміґрації установив важливий проект досліджения, який зветься Продовжною Студією. У п р о довж трьох років, 30,000 іміґрантів візьмуть участь у студії.

Її проводиться так: На вибрані дні, іміґраційні службовці на границях Канади накладатимуть спеціяльну печатку на іміґраційні картки. Іміґранти, вибрані для студії, одержать спеціяльний календар для особистого вжитку і лист від Аллана Дж. МекЕкена, міністра Людських Ресурсів та Іміґрації, який пояснює наміри студії. Необхідне, щоб іміґранти виповнили адресові карти, вкладені поміж листки календаря, і повернули їх до Оттави при зміні адреси.

Успіх цієї важливої студії залежить від участи і допомоги іміґрантів. Індивідуальна участь полягатиме у виповненні і негайній висилці квестіонара. Квестіонар дає новоприбулому нагоду висловити свої переживання і погляди.

П. МекЕкен запевнив вибраних іміґрантів у своєму привітальному листі, що всі інформації, подані департаментові, залишаться строго секретними. Вони будуть використані тільки для статистичних цілей. Це означає, що висліди студії матимуть до діла виключно з групами, ніколи з індивідами. Прізвища та ідентичність ніколи не будуть виявлені. Якщо б іміґранти вважали, що вони потребують допомоги у виповненні квестіонара, Центри Людських Ресурсів Канади та Іміґраційні Бюра радо допоможуть.

Велика кількість інформацій зібрана під час студії допоможе Департаментові й усім іміґрантам. Опінії та переживання н о воприбулих поліпшать програми і послуги для іміґрантів. Іміґранти допоможуть собі і другим успішно влаштуватися у Канаді, коли візьмуть участь у студії.

Їм забракло слів...

Колчестер, Конн. — Газета „Гартфорд Курант" з 7-го липня ц. р. помістила інформацію під наг. „Неграм забракло слів, щоб домагатись відшкодувань", у якій розповідається про таку подію: До української католицької церкви Матері Божої в Колчестері зайшли два негри, інспіровані Д. Форманом, який під час Богослуження в Ню Йорку вимагав, щоб церкви платили „відшкодування" неграм. Вони звернулись до пароха о. Петра Огірка дати їм право промовляти до вірних у справі виплат неграм „репарацій". Священик на це погодився, але зазначив, що промовляти в українській церкві треба українською мовою, бо такою рідною мовою відправляється й Богослуження. Обоє відвідувачів були так вражені заявою о. П. Огірка, що на хвилину замовкли, а потім попрохали скерувати їх до католицької церкви, де правлять по - англійському. Проминула наступна неділя, однак до римо - католицької церкви св. Андрея обоє відвідувачів так і не з'явились.

Комуністична поліція в Празі розганяла слізним газом зібраних спокійно на вулицях і площах людей

Прага. — У вівторок 19 серпня ц. р. по полудні, 5 годин після того, як теперішній провідник чехословацької компартії д-р Густав Гусак виголосив промову до скликаних до Праги комуністичних активістів, на площі св. Вацлава і на вулицях Праги почали збиратися спокійно тисячі людей, без будь-яких вигуків чи й актів насилля. Не зважаючи на це, комуністична поліція й військо почали розганяти демонстрантів з допомогою слізного газу й поліційних палиць. З'єднання поліції й війська були сильно озброєні і роз'їжджали в панцерних автах. Тільки в той час, як поліція кинулася побивати палицями молодих людей і намагалася арештувати декого з них, зібрана юрба почала кричати „ґестапо!", „ганьба!", „така ваша демократія!" тощо. Пізно увечері поліції вдалося розігнати людей і встановити спокій на площі і вулицях. Арештовано к і лькадесять осіб. Ні радіо, ні телевізія не подали ніяких повідомлень про цю демонстрацію і про насильну акцію поліції в її ліквідації. На площі св Вацлава зібрані пробували покласти цвіти під пам'ятником св. Вацлава. Подекуди роздавано летючки із двома тільки словами „День ганьби!" та датою 20-21 серпня 1968. Відбулася демонстрація після того, як провідник компартії д-р Г. Гусак виголосив промову до 10.000 партійних функціонерів, погрожуючи в ній, що всі антикомуністичні й „реакційні" сили в ЧССР будуть знищені і засуджуючи попередній партійний провід, тобто Дубчека і його колеґ, як спричинників минулорічної окупації Чехо-Словаччини. Промовляв Гусак у великій авдиторії Парку Культури на північному передмісті Праги. Він заявив ще, що провід компартії ЧССР має тепер документи й докази що причиною окупації були невідповідальні дії провідників самої компартії в т. зв лібералізаційний період і що в цій справі теперішній провід займе ще своє становище. Гусак намагався твердити, що „Чехо-Словаччина є вповні суверенною, незалежною політично, економічно й мілітарно державою".

Молодий російський письменник виступає проти совєтського закону про друк

У совєтському законодавстві існує закон, за яким самовільне публікування творів совєтських громадян у країнах Заходу розглядається як злочин супроти держави. 28-річний російський письменник Андрей Амальрік, відомий у середовищі невдоволених с о в єтською цензурою письменників у Москві, відверто виступив проти такого закону, покликаючись на совєтську конституцію, яка „ґарантує" громадянам свободу вислову. А. Амальрік переслав на Захід два свої рукописи, попрохавши видавців перекласти їх і видати, а гонорар переслати йому нормальним шляхом, через закордонне представництво совєтського банку. А. Амальрік вже відсидів рік у Сибірі, під закидом, що він мав порнографічну літературу. Про той рік на комуністичній каторзі він написав книжку яка й вийде незабаром у ЗСА. Книжка зветься „Примусова мандрівка до Сибіру". її видає в-во Гаркорт Брейс і Ворлд. Друга його книжка, що також вийде в ЗСА, має назву „Чи СССР втримається в 1984 році?" А. Амальрік виступає в Москві за скасування закону який забороняє совєтським авторам публікуватись поза Совєтським Союзом, і на підставі якого вже сидять кілька письменників по в'язницях і кацетах. За публікування творів за кордоном було переслідувано Б. Пастернака, позбавлені свободи Ю. Даніель, 30-річний Анатолій Марченко, книжка якого „Моє свідчення", видана вже на Заході, Д. Синявський та ін., а Анатолій Кузнецов уникнув арешту шляхом втечі — він залишився в Англії. Андрей Амальрік, свідомий того, що його чекає за публікування антисовєтських чи лише критичних творів за кордоном, але він вирішив боротись, без огляду на те, що станеться потім.

Промосковські елементи в Празі хочуть спровокувати державний переворот

Вашинґтон. — З Праги одержано неперевірені покищо відомості, що просовєтські елементи в Чехо-Словаччині, очолювані такими прихильниками Москви, як Любомір Струґаль, Альойс Індра і Василь Білак, готуються провести провокаційні демонстраційні виступи й акції в Празі та в інших містах, щоб використати їх для державного перевороту і скинення „надто поміркованого" проводу д-ра Гусака. З тією метою аґенти названих промосковських діячів мали б порозліплювати вночі з 20 на 21 серпня антисовєтські плякати проти компартії й совєтських окупантів і в день 21 серпня, зорганізовані ними групи хуліґанів мали б заатакувати бюра совєтського аерофльоту і неозброєних совєтських вояків і по полудні провести демонстрацію під будинком совєтської амбасади. Після цього мала б бути приведена в акцію армія і започатковані масові арешти, в першу чергу в самому проводі компартії. Підготову до такої „акції" в Празі пов'язують із поверненням Василя Білака із Москви, де він відбував якісь наради з кремлівським керівництвом. Чехо-словацьке підпілля до цього роду акцій не готується. Воно закликає провести „День ганьби" спокійно, без будь - яких активних чи збройних виступів.

Комуністичний Китай обвинувачує Москву у проведенні 429 прикордонних інцидентів і „провокацій"

Гонґ Конґ. — Комуністичний Китай виступив з формальним о б винуваченням проти Совєтського Союзу у проведенні 429 збройних порушень кордону, наїздів, сутичок й інших „провокацій" у відношенні до „Китайської Народної Республіки". Всі ці 429 інцидентів мали бути проведені в червні і липні ц. р. і включали вони такі акції, як налети совєтських літаків і збройні напади совєтських військ на комунокитайські інсталяції. Вираховано усі ці совєтські „провокації" в офіційній ноті комуно-китайського уряду, переданій до совєтської амбасади у Пекіні. У ноті стверджується також, що збройні сутички, які відбулися 13-го серпня на кордоні Казахстану й Сінкянґу, були вислідом довгої серії совєтських провокацій, запляновани́х і приготованих с о в є тськими чинниками. Комунокитайська нота попереджує, що Совєтський Союз несе повну відповідальність за всі важкі консеквенції цього довгого ряду провокацій й вимагає, щоб Совєти припинили всі аґресивні акти і зліквідували всі військові інсталяції й будови на кордонах з Китаєм. Орган совєтського міністерства оборони назвав китайські твердження про совєтські пляни інвазії на територію к о м уністичного Китаю „безглуздими і цілком неправдивими".

Уряд Британії перебрав відповідальність за безпеку в Північній Ірляндії

Лондон. — Уряд Британії проголосив у вівторок, 19-го серпня, що він перебирає повну відповідальність за безпеку в Північній Ірляндії, в якій від кількох днів відбувалися поважні заворушення на тлі суперечностей між католиками і протестантами. Рішення винесено після кількагодинної конференції між прем'єром Британії Вільсоном і прем'єром Північної Ірляндії Чічестером-Кларком. Після конференції прем'єр Вільсон заявив, що обидві сторони погодилися, що всі громадяни Північної Ірляндії повинні мати рівні права перед законом і ті самі вольності без будь-якої дискримінації в усіх справах. Католики Північної Ірляндії, які становлять там меншість, уважали себе покривдженими і дискримінованими. Після спільного домовлення, всю північно - ірляндську поліцію, включно з тією її частиною, яка не подобалася католикам, підпорядковано британському військовому командантові в Північній Ірляндії.

Архітект Р. Жук доповідатиме цієї неділі на Союзівці; в суботу — Вакаційний фестиваль

Союзівка, Керґонксон. — Інж. Радослав Жук, професор Монтреальського університету, та один з найвидатніших сучасних українських архітектів, автор багатьох проєктів величних будівель та відзначений численними нагородами за архітектурні досягнення, виголосить на цій оселі в найближчу неділю 24-го серпня о под 8:30 вечером, доповідь на тему: Проблеми сучасної української архітектури.

Радослав Жук

В суботу, 23-го серпня, в рямках щотижневих культурно - розвагових програм відбудеться „В а к а ц ійний фестиваль", що його всеціло виконують співочий, музичний і танцювальний ансамблі Союзівки з-поміж затруднених там у вакаційному часі студентів. У п'ятницю, 22-го серпня, буде забава із традиційним уже вибором ,кралі тижня".

Попередньої суботи 16-го серпня, відбувся на Союзівці концерт відомої нашої оперової співачки Галини Андреадіс, якій акомпаніював на фортепіяні композитор д-р Ігор Соневицький. У програмі виступали ще акордіоніст Володимир Добущак та солістка Маруся Вишинська. Програму вели, в заступстві Володимира Ґентиша, Ігор Чума і Роман Швед.

В неділю, 17 серпня, д-р Денис Стахів висвітлював фотознімки з подорожі по Алясці.

В п'ятницю, 15-го серпня, на „кралю тижня" була обрана Галя Черкаська, молода учителька з Монтреалю, яка в 1959-му році еміґрувала з України.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політичні настрої

Правильне передбачування майбутнього завжди вважалося за найвищу прикмету доброї політики. Колись це могло бути можливе, бо в людському поступованні було більше логіки. Але в сучасному химерному світі навряд чи є такий мудрець, щоб на підставі поточних подій міг передбачити їх розвиток. Свого часу це дотепно з'ясував колишній державний секретар Дін Раск, відкриваючи одну з пресових конференцій в Державному Департаменті. Про все, що сталося вчора і що діється нині, — говорив Дін Раск, — він уже вичитав у раніших газетах, а на конференцію він прийшов з тією самою метою, що й кореспонденти: може довідається, що станеться завтра. Отже, кожночасні політичні настрої в поодиноких країнах таки дозволяють робити деякі висновки, і тому за цими настроями уважно слідкують як політики й дипломати, так і кореспонденти.

Нас, очевидно, в першу чергу цікавлять настрої в опанованих імперським московським большевизмом країнах Східньої Европи. На тому бо обширі почалися обидві світові війни, і тепер там відбуваються процеси, які можуть знову змінити політичну структуру світу. Пророчисту характеристику настроїв у столицях тих країн зібрав від своїх кореспондентів і опублікував у своєму виданні на 25-го серпня відомий журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт".

Головною і спільною характеристикою цих настроїв вважається відсутність страху, що може вибухнути війна. Ніхто не передбачає будь-якої можливости війни між Америкою і Совєтським Союзом. Немає також ніяких побоювань совєтської інвазії в Румунії, Югославії чи іншій комуністичній країні, яка потрапила зірвати свою залежність від Москви чи виявляє такі тенденції. Ці країни, виходило б, прийняли до відома погрозливу „доктрину Брежнєва" під час інвазії в Чехо - Словаччині і стараються не перетягати струни, переконавшись на прикладах Мадярщини і Чехо - Словаччини, що вони не можуть розраховувати на будь-яку допомогу від Заходу.

При таких зовнішньополітичних настроях, у внутрішній політиці вважається за виїмкову чесноту обдурювати накинену цим народам комуністичну владу. Очевидно, що кожний в потребі готов вихваляти партію і уряд, але рівночасно як тільки може „дбає про себе" як не на чорному ринку, то звичайною крадіжкою. Відоме гасло комуністичної революції „грабуй награбоване!" має щойно тепер правильне і практичне застосування, бо влада всіх пограбувала, і народ мусить красти своє. При цьому не помічається таких настроїв, що могли б заповідати нагальні, революційні зміни. Коротка загальна характеристика цих настроїв: цьогорічне гаряче літо цілком холодне в політиці.

ЕКСПО сьогодні

Хто цього літа побував на міжнародній виставці в Монтреалі „Людина і світ", колишній ЕКСПО, той напевно завважив, що, хоч великого павільйону „СССР" уже немає, є невеликий павільйон „СССР" з виставкою дитячих малюнків із російських міст та постійним демонструванням совєтських кінофільмів. На території виставки є 4 совєтські крамниці, в яких продають книжки різними мовами, в тому числі й українською, сувеніри, навіть дерев'яні писанки без дотримання народного взору. Крім того, в так званій „Біосфері" часто проводяться „Дні СССР", з такими кінофільмами, як „Живий Ленін", „Прогулянка по Москві". У серпні в павільйоні „Болгарія" висвітлювали щодругий день кінофільми про Москву і про Дніпро, з підкресленням, що та ріка розпочинається в Росії. В павільйоні „Етнічна мозаїка" демонстрували фільми: „25 хвилин над Росією", „Співуча Україна", „Мистецтво балтійців" — з показом краси природи, але без показу людей. В середині серпня в павільйоні „Канада" також відбулися „Дні СССР" з показом фільмів про фізкультурні змагання, про піонерів тощо. Навіть у дитячому павільйончику „Садок малого принца" йде кінофільм про табір „Артек", де відпочивають діти партійців високої ранґи.

Наведені приклади показують, що хоч на території Виставки заборонено займатись політичною діяльністю, большевики широко використовують нагоду для своєї пропаґанди.

Щоб протидіяти розсадникові лжеінформації і виявити власні осяги у Канаді, німці влаштували на Виставці „Дні канадійських німців", а українці влаштовують „Український День" і „Український Тиждень" в днях від 24 до 28 серпня. Це — важливі почини, що заслуговують на повну підтримку.

Мих. Килимний

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ МІНЯЄ ПРОПАҐАНДИВНІ ПЛАТІВКИ

Куритиба. — Досі доводилось тільки дивуватись зовсім нездалій пропаґанді червоних китайців, спрямованій проти Москви і розрахованій на людей, які мешкають поза засягом Мао Тсе-тунґа, головним чином у Совєтському Союзі. Та пропаґанда своєю суттю зводилась до двох точок: 1. треба привернути сталінізм і 2. треба привернути в посідання Китаю його давні землі, загарбані російськими царями. Оце і все, а все інше, включно з драстичними виразами супроти кремлівських ватажків („ганебні ревізіоністи", „зрадники робітничої кляси й комунізму", „нові царі", „нові буржуї", „спільники американських імперіялістів", „виродки") — це вже „чиста лірика", широко вживана в комуністичному світі.

Народи СССР ненавидять Сталіна. А особливо ненавидять його народи неросійські, зокрема український. От щодо українців, то в червоному Китаї не раз лунали далеко не дружні вислови. Згадати хоч би такий: „Хрущов — українська свиня". Можливо справді від'ємне ставлення червоних китайців до поневолених Москвою українців диктувалося довгочасним „царюванням" Хрущова на Україні, перебуванням у ролі посла в Китаї Степана Червоненка, гострими протикитайськими виступами Підгорного, Шелеста, Дрозденка, як і всієї підсовєтської україномовної преси.

Але червоні китайці дуже добре поінформовані про стан у Совєтському Союзі, багато з них вчилися й працювали у Києві, Харкові, на Донбасі, отже при бажанні могли б зорієнтуватися, в чому справа. Цього вони не зробили, і тому багато втратили. В підпільних матеріялах з України ми читали, що „є комунізм Сталіна і комунізм Мао Тсе - тунґа" — два чоботи пара. В тих матеріялах є ще кілька неґативних означень дійсности в червоному Китаї, зокрема картається червону ґвардію. Це, ясна річ, часткова відплата за паплюження українців китайською пропаґандою.

Звернення червоного Китаю до інших народів СССР, переважно азійських, теж успіху не мали. Ті народи відчували, що Китай їх хоче просто поглинути, як то зробив з тибетанцями. На ворожу стопу супроти червоного Китаю стала Зовнішня Монголія, над якою зависла загроза безпосередньої агресії „700 мільйонів китайців".

У той же час керівники червоного Китаю добре розуміють, що без революції в СССР Москви їм не здолати. Вони також дуже добре знають, що СССР вагітний революцією віддавна. Коли б гітлерівці не поводилися так жорстоко з воєннополоненими і взагалі з населенням захоплених ними теренів, то, поза всяким сумнівом, революція в Совєтському Союзі готова була вибухнути з величезною силою. Революція протисталінська. А тим часом червоні китайці провокують революцію в СССР...

за привернення сталінізму. Сталінізм відновлюється тепер без усякої революції, і цьому сприяють передусім кремлівські диктатори Брежнєв та Косиґін. Однак, Сталін зовсім не думав повертати Китаєві великих просторів Сибіру та Центральної Азії, отож Пейпінґ даремно ґльорифікує тінь кривавого ката народів.

Зрештою виявилось, що ведена Пейпінґом протисовєтська пропаґанда не має найменшого успіху не тільки серед народів СССР, а й серед комуністів в усьому світі. Причина цьому єдина — Пейпінґ „до вибору" дає дуже мало — хочете бути під Москвою чи піді мною? А тут ще не вивітрилась з пам'яті трагедія Тибету, де червоні китайці знищують місцеве населення, а тут ще численні втікачі з червоного Китаю не - китайської національности, які приносять жахливі розповіді про „китаїзацію іншоплемінних".

Внаслідок цього всього Пейпінґ почав змінювати напрямні своєї протисовєтської пропаґанди. Такий зворот китайські комуністичні провідники розпочали в червні. Тож тепер в усій китайській пресі і в радіопересиланнях рясно з'являються матеріяли про спротив поневолених Москвою не-російських народів. І, характерно, чи не найбільше уваги в тих матеріялах присвячується Україні й українському народові.

Червоні китайці твердять: „Совєтські р е в ізіоністичні провідники, їхня преса і радіо горлають з усієї сили, що треба гострити зброю проти всякого роду теорій національного комунізму", що треба провадити „непримиренну боротьбу проти національної виключности, проти виявів хуторянства". Вони підкреслюють, що боротьба проти націоналізму „має особливе значення". „Їхнє горлання свідчить про те, що під реакційною владою совєтських ревізіоністів, нових царів, національні суперечності стають щораз наявнішими". І далі, пригадуючи, що Ленін назвав царську Росію тюрмою народів, червоні китайці заявляють: „Жовтнева революція під проводом великого Леніна і Сталіна створила першу в світі державу пролетарської диктатури, усунувши царську в'язницю народів і давши можливість численним національностям, г н о б леним царською Росією, стати на шлях соціялізму. По смерті Сталіна зайшли зміни. Ревізіоністична кліка Хрущова й Брежнєва, узурпувавши провід держави і партії, цілковито зрадила політику Леніна та Сталіна і, убравшись у тоґу царів, немилосердно згнобила національні меншини"...

Поперше — у „проводі жовтневої революції" Сталін стояв далеко від Леніна. Подруге — Ленін зберіг від розвалу Російську імперію. Потретє — „узурпаторами влади" були не тільки Хрущов та Брежнєв, але також Ленін і Сталін. Почетверте — найбільшим ворогом усіх неросійських народів СССР був таки Сталін. За його наказами вивезено з їхніх батьківщин і приречено на знищення чеченців та інгушів, кримських татар, німців Надволжя... Він навіть хотів вивезти на Сибір українців, але їх виявилось забагато. Це все червоним китайцям дуже добре відомо, і вони свідомо фальшують історичні факти.

Годі переповісти все, що тепер пишуть та говорять червоні китайці. Але — підкреслюємо — червоний Китай міняє пропаґандивні платівки, роблячи наголос передусім на націонал - комунізм. Що воно так, бачимо і з привітальної телеграми Пейпінґу Десятому з'їздові комуністичної партії Румунії, в якій сказано: „Палко вітаємо і відзначаємо успішну оборону незалежности країни та національного соціялізму". М о с к о вський представник на тому з'їзді, один з секретарів ЦК КПСС, Константин Катушев, не дослухавши до кінця тієї телеграми, прожогом вискочив із залі.

Однак та зміна у напрямних китайської пропаґанди виразно фальшива. Коли червоний Китай хоче перестати бути страховищем для інших народів та країн, навіть комуністичних, він повинен і відповідно діяти, тобто одверто й рішуче заявитися — без посилань на Сталіна — не тільки за розчленування комуністичної Росії, а й за повну незалежність та суверенність усіх неросійських народів СССР. Замало також вимагати повернення Сибіру й Центральної Азії — без урахування та задоволення інтересів народів, які там мешкають. Тут маємо на увазі й багатьох українців, які в силу різних обставин опинилися на Далекому Сході, найбільше біля Хабаровська та Владивостока, і в Центральній Азії.

Звичайно, в противагу московській ш о в і ністичній „доктрині Брежнєва" про обмежену суверенність комуністичних країн, червоний Китай мав би негайно висунути доктрину цілком протилежного змісту. Можна сподіватись, що сама дійсність підкаже Пейпінґові правильніші та успішніші напрямні його п р о тимосковської пропаґанди.

Але вже цілком ясним стає одне — до зговору, до „братнього єднання" комуністичного Пейпінґу з комуністичною Москвою не прийде. Обидві потуги розвиваються і розвиватимуться одна супроти одної, одна наперекір другій. Причин на це багато: суперечки за терени, боротьба за геґемонію в комуністичному світі, і д е ологічні розходження тощо. Отже — за Клявзевіцем, Леніним, Сталіним, Мао Тсе - тунґом — не сьогодні - завтра, не тепер, так у четвер, а вирішальна розгра між ними неминуча. В такому випадку Україна має опинитися в крайньому запіллі майбутніх воєнних дій, в запіллі, що вирішуватиме дуже багато. До цього українцям треба належно підготуватися і на рідних землях, і на еміграції.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „ІДЕАЛИ ЖИТТЯ"

З приємністю читаю статті Валерія Остапенка на військові теми, де у викладі все буває на своєму місці.

Але в останній його статті „Ідеали життя" („Свобода", з 15 серпня 1969) цього йому забракло.

Автор статті пише: „Другорядність в любові до Батьківщини понижує поняття про все інше на землі". Виходить, що понижує й поняття про Бога.

Далі автор подає таку думку: „Той, хто любить Батьківщину „потім" або „після", той бранець уявлення, що все добре, шляхетне, приємне обов'язково — зле". Чому? Де тут здоровий глузд?

Нарешті таке: „У культурних, істинно релігійних людей поняття про Бога і про Батьківщину н е р озривно зв'язані між собою, взаємно доповнюють себе і творять щось одно". Не знаю, чи може хтось з цим усім погодитись. Що поняття про Бога і про Батьківщину нерозривно зв'язані між собою, то це відносно сприйнятне, але що „взаємно себе доповнюють і творять щось одно", то це — ніби знак рівности між Богом і Батьківщиною. Так сприймати ці поняття, утотожнюючи їх, не можна.

І якщо за автором це — не богохульство, то у всякому разі велике спрощення, де неспівмірні категорії — не на своєму місці.

Не все гаразд у автора статті і в прикінцевому філософуванні, де він у зв'язку з любов'ю до Батьківщини пише: „Чи не розумніше було б лишити людям науки займатися якостями матерії та силами природи, а богословам та духовенству — теологією, екзегетикою, патрістикою, канонічним правом?" Знову запитуємо: чому? Чи все вищеперелічене заперечує любов до Батьківщини, суперечить їй, перешкоджає? Може навпаки: поглиблює, підсилює?

І далі: „Нам же, звичайним людям, замість втручатися в те, до головної суті чого й так можна тільки наблизитись, а не дійти, почати нарешті розгадувати таємниці нашого національного, державнотворчого безвилля".

Виходить, що українці такі собі звичайні люди, які не гідні того, щоб їм вдаватися до пізнання світу, природи, всього буття, нехай це лишається, мовляв, іншим народам.

Щодо таємниць „нашого національного, д е ржавнотворчого безсилля", то ці таємниці — ми самі. І, говорячи чи пишучи про цілий комплекс нашого національного буття, треба передусім починати з нас самих, з нашого переродження, з видобуття з нас самих великих духово - вольових зусиль і не в безконечних словах, а у впертій, наполегливій творчій праці, в ділах, в діях, в акціях, звичайно, в межах можливого. Тоді можна мати видимі, реальні наслідки. Наслідки ж самі за себе говорять, про них не треба багато писати.

Г. О. Діброва

Нюарк, Н. Дж.

Леся Лисак

„РЕЦЕПТА НА ЩАСТЯ"

Іванні може б і не спало на думку, що вона „не йде з духом часу" і що її виховні погляди перестарілі, якби не знайомі. Але у розмовах з батьками таких же доростаючих дітей, як син і донька Іванни, часто падали такі вислови. І мимоволі Іванна почала призадумуватися, чи ці закиди, припадком, не відносяться і до неї самої.

Бо, правду сказавши, Іванна не дозволила своєму сімнадцятирічному синові піти на „бір парті", яке влаштовували товариші, і з цього приводу один батько сказав їй: „Ви, пані, обмежуєте свободу свого сина. Ви повинні зрозуміти, що в теперішніх часах молодь має право вирішувати свої власні справи".

„Не розумію, чому ви критикуєте вашу доньку, коли вона намалює собі обличчя", — сказала інша мама. Дочці Іванни було шістнадцять років, і її гарненьке обличчя ще не потребувало аж такої грубої верстви косметиків, які тепер в моді... Поступова мама заявила авторитетно: „Це вам, пані Іванно, не передвоєнний Снятин. Від часів, коли ви мали шістнадцять років, дуже багато дечого змінилося".

До ведення дискусій в Іванни ніяк не було хисту. Думати й вчитися завжди виходило у неї краще, як перекидатися словами суперечки. Тим то Іванна поважно застановилася: а що, коли вона насправді „старомодна" і не розуміє вимог нових часів? Власне, до чого зміряють тепер ті „молоді" і якими повинні бути ці „старші, які їх виховують?

Книжки, журнали, доповіді на ці теми — Іванна почала „перешколюватися". Та чи не найбільше придався один смішний епізод. Якщо б його назвати „лекцією", то була б вона найдешевшою в світі, бо коштувала Іванні всього десять центів...

У ту п'ятницю вполудне Іванна вийшла з бюра на обід. І хоч вона давно вирішила не дивуватися нічому, що тепер діється, таки здивувалася: на хіднику, перед будинком відбувалося щось схоже на маскараду. Чотири молоді хлопці і дівчина підтанцьовували на місці якимись монотонно-примітивними рухами і так само монотонно повторювали якісь незрозумілі слова.

У хлопців були поголені голови і тільки ззаду теліпався клапоть волосся, схожий до обсмиканого хвостика. Від чола по кінець носа простягалися у них мазки білої фарби. Замість штанів — куски кольорової матерії, піднятої трохи на лад спідниці, а трохи на лад орієнтальних шараварів. Ну, і сандали на босих, брудних ногах. Для прикраси у хлопців на шиї намисто. Один побренькував на ґітарі, другий калатав дзвіночками, третій мовчки тупцював на місці, а четвертий підходив до людей з мисочкою і карточками в руці.

Той з мисочкою заступив дорогу Іванні: „Ми проповідуємо нову науку про щастя. Візьміть карточку і дайте датки".

Іванна поклала у мисочку десять центів і почала читати карточку. Від того, що збирав датки, було сильно чути потом. Іванна встигла „по - старомодньому" подумати: „Мабуть, нові щасливі люди не признають купелі"...

На карточці було надруковано: „Ваше життя стане шляхетне, величне і щасливе, якщо ви будете разом з нами підспівувати: гаре крішна, гаре кріщна, крішна крішна, гаре, гаре, рама, рама, гаре, гаре". І запрошення приходити на „богослуження" в такі то дні, а в неділю — на бенкет!

До Іванни наблизився той, що бренькав на ґітарі: „Бачу, що ви зацікавилися нашим ученням. Воно єдине ґарантує кожній людині непроминальний стан щастя. Вічного щастя, розумієте"?

„І вам не соромно підпомагати цих дармоїдів? — почула за плечима голос. Оглянулася. За нею стояла сива жінка. Вона з докором дивилася на Іванну. — Це ледарі, які не хочуть працювати і морочать людям голови!"

„Та я зупинилася тільки з цікавости, — почала виправдуватися Іванна. — Я бачу, що ця ґрупа молодих людей у шуканні чогось нового посунулася до крайности, але"... — Обурена старша жінка вже її не слухала, відійшла. І в цю хвить Іванна завважила молодого чоловіка, який допитливо на неї дивився. „Він, мабуть, теж хоче висловити свою думку", — вирішила Іванна.

„Ви маєте рацію, що це — крайність, — відізвався молодий чоловік. — І ви, очевидно, знаєте, що відсотково таких шукачів нового щастя — небагато. І, правдоподібно, ви їх засуджуєте так, як оця пані, яка щойно з вами говорила".

„Ні, — сказала з дивною відвертістю Іванна, — я не збираюсь нікого засуджувати, бо я не є суддею громадського сумління чи громадських порядків. Я звичайна жінка, до того мати. Мене цікавить зовсім щось інше. Ні, не тільки цікавить, — воно наді мною тяжить. Я хочу знати, чого теперішня молодь прагне, які саме вимоги ставить і до життя, і до тих, що її у те життя ведуть: до батьків".

У молодого чоловіка появилась на обличчі дивно тепла усмішка.

„Я вас розумію. Я, на жаль, не компетентний промовляти в імені всього молодого покоління, бо я — тільки один з них. Але я можу вам сказати свою особисту думку, добре?"

Очі Іванни загорілись цікавістю: „Кажіть".

„Я хочу бачити у моїх батьків стійкість, — сказав молодий чоловік. — Я хочу, щоб вони не піддавали усім тим сумнівам, яким ми, молоді, піддаємо. Щоб ми, молоді, могли користати з їхнього життьового досвіду, бо ми ще свого власного не маємо. Ми ж потребуємо опори. Вона — це наші батьки. Навіть ті, яких ми — зовсім без злоби — звемо „олдфешенд".

... На вулиці підтанцьовували хлопці з помальованими на біло носами. А Іванна думала, що за мізерних десять центів вона таки дечого навчилася...

М. Л-а

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

(У 110-ті роковини від дня народження)

(3)

Відносно Уляниної освіти були в родині різні пляни. Батько, коли жив, бажав, щоб дочка студіювала правничі науки, згодом перемогла в родині думка, щоб Уляна стала вчителькою, мовляв, цей фах найкраще відповідає жінці, усамостійнює її. А усамостійнення дуже бажала собі Уляна.

Думки про усамостійнення випливали у молодої дівчини в часі її застанови над жіночим питанням взагалі. Ось декілька з цих думок, зачерпнутих з „Хризантем":

„Треба боротися за свою індивідуальність. Хоч світ сміється з піонерок, жінок-письменниць називає іронічно „Basbleu", „Blaue Strümpfe" („сині панчішки"), та це вже друга половина XIX віку, і сьогодні жінка прямує до визволення... Мене захоплюють нові течії, напрямки, гасла - та, щоб не бути смішною, треба здобути найперше знання, треба любити, цінити науку чи мистецтво і присвятитися вибраній галузі в цілості, як присвячуються мужчини.

„Бачу нову жінку, „femina nova", що завершить цю зміну.

„Чи ж мої думки не сміють вилетіти поза поріг хати, поза межі, коли мій розум рівний розумові братів?

„Вивінувана п р и р одою щедро чуттям, не хочу залишатися тільки слабою квіткою, що шукає підпори, як ті вутлі повійки. Не хочу залишатися тільки в царстві мрій і чуття — хочу розвитку духа, хочу знання, щоб стати свідомою і вповні самостійною людиною. Свідомих жінок-індивідуалісток мало, але кілька піонерок промостить шлях. Не зважаючи на ніщо, не дозволю, щоб хвилі часу мене несли. Піду вперед, випереджу час!..

„У візії бачу вільну жінку, майбутні дні і світ, змінений у повен квітів рай...

„Жінки в нашому роді не мали вдачі рабинь, не були невільницями моди ні церемоній, не гнулися перед „лихою долею" — вони були сильні, індивідуалістки, були все собою". (стор. 83-84).

З такими думками виїхала Уляна Кравченко 1877 року (мавши 17 років) до Львова. Замешкала в домі свого дядька, материного брата Омеляна Лопушанського — судового радника і професора. Близький по крові Лопушанський був для дівчини зовсім далекий по духу. Був він москвофілом і тим самим не міг мати багато спільного з племінницею. Свій світогляд розбудовувала молода семінаристка сама на тих здорових основах, що їх винесла з рідного дому. Читала доступні їй твори української літератури, з яких пізнавала ще краще українську мову, запізнавалася з актуальними ідеями. Ідеологічно найбільш припали їй до вподоби твори Івана Франка.

Роки перебування Уляни Кравченко у Львові (1877-81) сходяться якраз з часом появи перших поетичних творів Франка — таких, як „Наймит", „Беркут", „Каменярі" й інші. Про вплив Івана Франка на Уляну Кравченко найкраще довідаємося таки з її спогадів про Франка, Щирий друг і вчитель". Там читаємо:

„В семінарії між товаришками почувалась я самітньою, кріпилася я словами поета і передчуттям, що стрінемося в житті. Найсильніше вражали мене — молоду дівчину — поезії „Беркут", „Наймит", „Каменярі". Гаряче бажала пізнати поета, автора полум'яних строф. Бажання не здійснилося: І. Франко мав за собою арешт, був поліційно і судово переслідуваний, а я мешкала у представника влади, судового радника. Ореол революціонера, борця за ідею, приваблював мене. Молода, вільнодумна дівчина у своїм захопленні літературою та революційними ідеями бачила в ньому ідеал. Не признаний тоді ще офіціяльно провідником у літературі, він був для мене тим, котрий вводить в поезію нову форму і новий зміст. А що в творах живе поет, в моїй уяві поставав портрет Франка. Гимн „Вічний революціонер" найкраще характеризував його постать та окреслював мені духовне обличчя сильного і н дивідуальністю Каменяря, який — прорвавши коло темноти — показує людям новий шлях". (Уляна Кравченко, твори — 1958 — стор. 429).

Мрія про те, щоб стати письменницею, зродилася в Уляни Кравченко ще в часі, коли вона перебувала в Миколаєві. Пробувала навіть писати, як про це сама вона засвідчує в „Хризантемах". Але шлях, яким вона стала входити в українську літературу, почався в семінарії у Львові. Свої писання з того часу давала вона читати своєму вчителеві української мови — Омелянові Партицькому, який був рівночасно редактором журналу „Зоря". В тому ж журналі — в ч. 1-2 за 1881 рік, було надруковане перше оповідання початкуючої письменниці „Калитка".

В 1881 році Уляна Кравченко закінчила учительську семінарію і восени того ж року була призначена на учительську працю в містечку Бібрка, куди перебралася разом з своєю матір'ю. У Бібрці написала повість „Марта" і в 1883 році вислала її до редакції журналу „Зоря". Саме тоді в „Зорі" став працювати Іван Франко, і редактор Партицький передав р у к о пис „Марти" Франкові для оцінки. Через необережність вложила Уляна Кравченко до рукопису також і одного свого вірша, що починався словами: „Згадай мене, милий". Ось цей вірш в цілості:

Згадай мене, милий,
та згадай весною,
Як перша фіялка до тебе
всміхнеться;
Фіялкою — тямиш? —
квітчав запашною
Ти мою головку...
Ох, і досі сниться...

Згадай мене, милий,
та згадай весною,
Як весільну пісню
соловій зачне!
Колись його співи
ти вітав зі мною:
Як він любить весну,
ти любив мене.

Згадай мене, милий,
вечером весною,
Як лиш заморгають
зорі із небес!
Колись в таку пору
думкою одною
Ми летіли в царство
любови... чудес...

Згадай мене, милий,
згадай мене літом,
Як синенький блават
у житах цвіте:
Мов у твої вічі
за твоїм привітом
Я у них дивлюся:
ох, та це ж не те!..

Згадай мене, милий,
та в пору осінню,
Як вітер по полі
в'ялий лист несе!..
В такий час мені ти
про любов незмінну
Говорив про щастя...
Ох, і де ж те все?

Згадай мене, милий,
та згадай зимою,
Як білим коверцем
вкриється земля,
І мене покриє вона пеленою...
А що ж ти?.. Ох, весно,
юносте моя!

Прочитавши повість „Марта" і оцей вірш, Франко зробив висновок, що авторка цих творів має більший хист до поезії, ніж до прози. Своєю оцінкою поділився з авторкою, написавши до неї листа. Незалежно від цього надрукував вірш у „Зорі".

(Далі буде)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Денвер, Колорадо

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ЗА ПАТРІЯРХАТОМ

В дні 11-го травня в залі Української Католицької церкви в Денвері, Кол. відбулися сходини парохіян, на яких о. Павло Смаль, парох української католицької церкви, запропонував заснувати відділ Екуменічного Руху. Отець парох сказав, що цю акцію започаткував ініціятивний комітет, а вершком його заходів — є ці збори, на яких вибрано управу Відділу. Потім о. П. Смаль, як предсідник сходин, покликав до слова мгр. І. Костюка, котрой говорив про потребу завершити організаційну схему Української Католицької Церкви у формі Українського Католицького Патріярхату.

Доповідач згадав про заходи певних ворожих нам чинників в Апостольській столиці в некорисť Українського Католицького Патріярхату. Тому українська спільнота у вільному світі організує акцію в справі висилки резолюцій до Папи Павла VI, щоб він установив та проголосив Український Католицький Патріярхат на чолі з Їх Блаженством Йосифом.

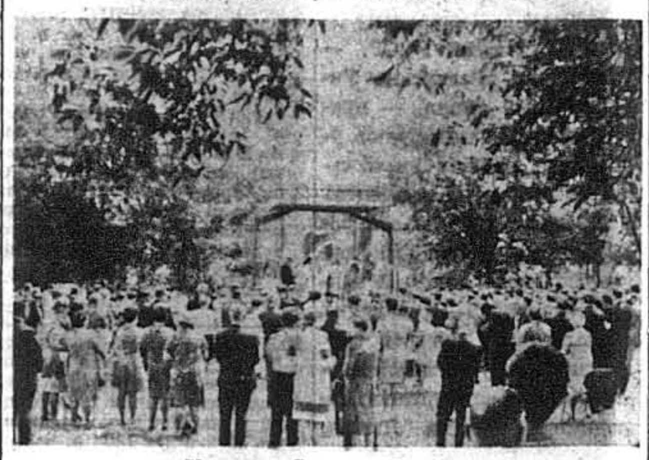
Після доповіді мгр. О. Колтунюк відчитав петицію до Ватикану, яку підписали вірні. Копії вислані також до Верховного Архиєпископа Йосифа, Митрополита Амврозія Сениишина та єпископа Ярослава Габра. На сходинах було понад 200 осіб.

Другою важливою подією в Денвері було протестаційне віче проти переслідування усіх українських церков Совєтським режимом в Україні. Віче відбулося 8 червня в залі Пластового дому, в приявности більшости вірних української католицької церкви. В цю ж неділю в українській православній церкві були відправлені молебні за український переслідуваний народ. Віче скликав комітет, членами якого були представники всіх організацій, членів УККА. Комітет мав у пляні влаштувати молебень, який відправляли б священики обох церковних обрядів. Комітет вислав прохання до Владики Я. Габра та місцевого пароха православної церкви — не до Православної Консисторії, на що дістав згоду, щоб такий молебень спільно відправити. Але за два дні перед молебнем парох православної церкви не погодився. На вічі, на якому на жаль було лише кілька православних, ухвалили відповідні резолюції й вислали до Державного Департаменту ЗСА, до секретаря Об'єднаних Націй і до Ватикану.

Богдан Федущак

ПРЕДСТАВНИК УРЯДУ З'ЄДНАННЯ ДЕРЖАВ закликав до обережности і стриманости у вирішуванні конфлікту між Ливаном та Ізраїлем на засіданні Ради Безпеки 14 серпня ц. р. Бльок афро - азійських країн був за тим, щоб винести резолюцію, яка засуджувала б Ізраїль за бомбардування ізраїльськими літаками та артилерією району Маунт Гермон у Ливані.

ХРАМОВЕ СВЯТО ПІД ЗНАКОМ ЮВІЛЕЮ СВЯТОЇ ОЛЬГИ

Храмове Свято в Чикаґо

Між багатьма проведеними в липні храмовими святами — „празниками" деяких наших парафій, патронами яких є св. Володимир, храмове свято в Чикаґо в неділю 27 липня було винятковим.

Українська католицька парафія Святих Володимира і Ольги відзначила своє храмове свято в першу річницю свого заснування. Як відомо, цю нову парафію українців - католиків, які святкують за юліянським календарем та твердо зберігають обрядові і повнонаціональні традиції нашої Церкви, заснував Блаженніший Кир Йосиф Сліпий в 1968 р. під час візитації міста, саме в день Святого Володимира. На цю пам'ятку нова парафія прийняла за своїх небесних покровителів рівноапостольних князів святих Володимира і Ольгу.

Впродовж року парафія св. Володимира і Ольги розрослася в сильно зорганізовану, активну і під релігійним та національним поглядом зразкову, церковну одиницю. Тому й сьогорічне храмове свято, перше в житті парафії, було надзвичайним. Зважаючи на те, що парафія ще не має своєї церкви, а користується для своїх звичайних відправ гостинністю православного собору св. Володимира, храмове свято проведено на вільному повітрі, на площі церкви Непорочного Зачаття та на площі СУМА в м. Палатайн, біля Чикаґо.

Напередодні Свята відправлено всенічне в соборі Володимира, а в неділю 27 липня, що припала часово найближче до обох календарних празників (24 — Святої Ольги та 28 — Святого Володимира), відбулося велике церковне і національне торжество в Палатайн. Службу Божу правили душпастирі парафії, оо. радники П. Джулинський та Л. Куссий, як також гість о. І. Олексюк з Мілвокі. Богослуження, що до нього співав церковний мішаний хор „Прометей", попередило Водосвяття та обряд посвячення нової євангелії з гарному мистецькому оформленні. Проповідь про значення храмового свята та про особи рівноапо - апостельних князів виголосив о. Л. Куссий, а о. парох П. Джулинський сказав під кінець Літургії слово про заснування парафії та її ідейні основи. Многоліттєм і мируванням закінчилася церковна частина празника.

Опісля відбувся празниковий обід-гостина, в підготові якої брали активну участь усі церковні організації. Непередбачено велика кількість учасників празника не дозволила організаторам обслужити усіх, як бажалося. Проте, всі були вдоволені. Біля обіду чудово випогодилося. Пообідня програма була присвячена 1 000-літньому ювілею смерти св. Ольги з Болгарії, першої християнської Володарки Руси-України. О 3-ій год. усі присутні зібралися біля трибуни, яка до обіду служила за естраду. На ній був вівтар, прикрашений великим портретом Святої Патронки пензля мистця-маляра А. Коломийця. Національно - релігійну маніфестацію відкрив голова організаційного комітету д-р А. Гасцький, святкове слово виголосив проф. Р. Завадович, змальовуючи сильветку мудрої і великої нашої праматері, яка була природною бабунею того, хто великим державним актом у 988 р. охрестив народ Руси-України. В програмі була збірна рецитація Людмили Коваленко "У Тисячліття християнства в Україні", що її виконали дівчата І. Бабій, Л. Білик та Я. Гринів. Вірш „Святій Княгині Ользі" Р. Завадовича, написаний для цього свята, деклямувала з великим відчуттям Оксана Бігун. Дівчата ще виконали ритмічні вправи, до чого їх підготовила п-і Сеник. Музичне обрямування святові надала духова оркестра СУМА з Чикаґо під дириґентурою Ореста Бубніна. На закінчення виголосив слово перший заступник голови парафіяльної ради д-р О. Фаріон. Могутнім „Боже Великий" закінчилося це свято.

Після свята - академії отці душпастирі відправили молебень на пошану Святої Ольги. Понад півтори тисячі осіб взяло участь у цьому першому храмовому святі, що відроджує традицію наших незабутніх празників з Рідного Краю. Дай, Боже, щоб і інші парафії пригадували врочистими торжествами, що й їхні церкви мають небесних Патронів.

В. М.

Кубань сьогодні

З ЛИСТІВ ВІДВІДУВАЧА-ТУРИСТА

„Дорогий друже Вікторе!

Краснодар величезне і прекрасне місто. Широкі вулиці, чисті, всюди стоять „тульби" на сміття. По головній „Красній вулиці", їздять лише легкові машини, вантажні їздять окружними вулицями. Нові квартали модерні і всі назви по-російські. Мешканців з півмільйона (до 1917 р. було до 100,000).

Разом із модернізацією — контраст: старі будинки з перекошеними вікнами. В таких будинках примітивні „нужники" зі зливанієм, карболкою й т. п. На базарах, де продається м'ясо, риба й інші продукти, не мають холодильників, і елементарних вимог гігієни.

Універсальні магазини повні всяких товарів. Одначе, заробітки низькі, тому люди одягнені не аби як. На вулиці бачив бородатого чоловіка з козацькими поясом, а декільки людей у вишиваних сорочках. Я навіть запитав; Хто так чудово вишив вам?" Відповідь була: „Жсена!"

Українського слова не чув. Був у музеї: сама „революція" — лише в кутку бачив лахміття, яке мало показувати, що то запорозьке вбрання!.. Ані черкески, кинжали й шашки (шаблі) кубанських козаків я там не бачив.

Недавно в Краснодарі вийшла збірка пісень (300), які співаються на Кубані. Зібрав їх кубанський поет Іван Варавва, здається мій станичник. Писав одній своїй станишниці, щоб мені послали примірник — не послали. Мене цікавить, чи в тому збірнику хоч одна пісня є українською мовою. Одначе мені послали два збірники пісень — гарні пісні, та всі російською мовою.

Під час мого першого побуту на Кубані (в Краснодарі та Темрюці), де живуть мої родаки, мій гоститель зізвав на мою почесть десь із шісдесять людей — поприїздили з Майкопського, Армавірського районів... Випивши почали співати: „Ти, Кубань, ти наша родіна" (Кубанський гимн, співався, коли Кубанська Рада оголосила самостійність Кубані в р. 1918), а потім: „Ще не вмерла Україна" й багато інших козацьких пісень, — прямо брав мене жах. Господар мене заспокоїв: „Ти, — каже, не бійся, ми не боїмося". Одначе, більшисть з них відсиділи по вісім—десять літ на засланні: Біломорський канал, в Абхазії й інших негостинних місцях. Кубань це хліборобська земля. Дякуючи великій механізації, скорочуються польові роботи й збірка урожаю — лишається багато вільного часу. Люди тоді не мають чого робити, тож браконьєрничають — головне ловлять рибу — їх карають за це, але не можуть заборонити. Проїзжаючи з Краснодару в Темрюк по прекрасному шосе через станиці, я бачив маленькі хати, старі, з обідраними стріхами, двори без „заборів" (огорожі). В станиці Слав'янський, тепер місто Слав'янськ на Кубані — лишилася лише одна церква на цілий район. За часів козачих це була повітова станиця, населення було біля 30,000, потопала в садах, мала постійні базари, були великі лісіскладі та хлібно-зернові магазини.

Від Марьїнської станці по провій стороні всюди рижові поля — тягнуться через Протоку від Слав'янська до станиці Кащигиеватської, Петровської — поступово висушують приазовські плавні і заводять рижові поля. Урожай з гектара 50-60 центнерів. В районі Темрюка добувають земний газ. В багатьох хатах мають газові плити — „печкі". В околицях станиці Настасієвської добувають нафту. Отже, при розумній господарці на Кубані можна створити рай. Не дивлячись на добре відношення людей, з якими зустрічався — відчував себе чужим"...

(М.)

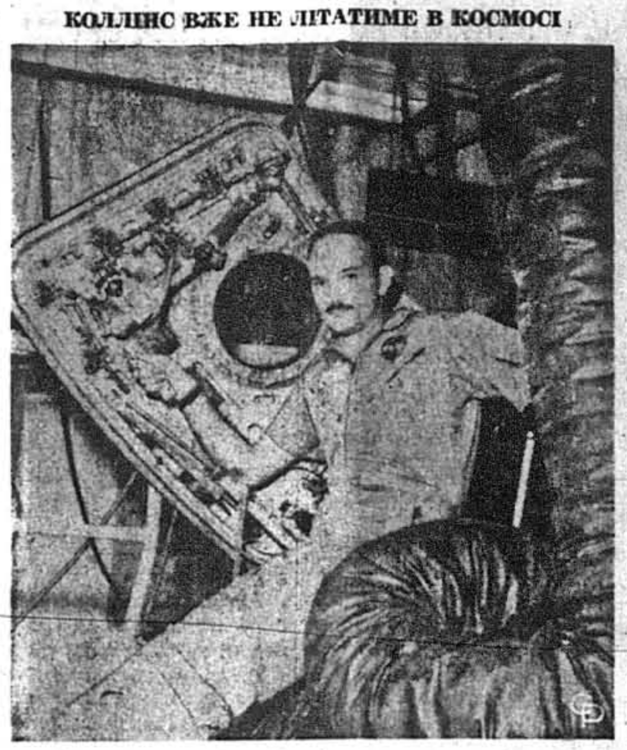
„Ізвєстія" про видання „Історії міст і сіл УССР"

Московські „Ізвєстія" помістили довшу вістку під наг. „З чого розночинається літопис" — „Трудящі пишуть історію міст і сіл України". У ній сказано, що на „громадських началах", себто за власні фонди, десятки тисяч „комуністів і безпартійних громадян" видали вже 7 томів „Історії міст і сіл УССР" та видадуть ще 19 томів". „Закінчується підготова до друку томів про Волинську, Запорізьку, Донецьку, Миколаївську та ін. області. Про популярність видання свідчить факт, що увесь наклад перших двох томів розійшовся за найкоротший час". У газеті не названо висоти накладу тих видань, але зазначено, що це видання виходить за рішенням ЦК комуністичної партії УССР, що над ним працює багато авторів, що завдяки цій праці „наш народ довідався про багатьох славних борців за совєтську владу, котрі з різних причин були невідомі, або ж забуті". Окремо підкреслено головне завдання „Історії міст і сіл УССР": „Ця колективна наукова праця буде завершена в 1972 році. Вона — пишуть московські „Ізвєстія" з 15 серпня, — дасть змогу більше насвітлити важливіші події минулої і сучасної історії України, послужить справі викриття буржуазних фальсифікаторів історії, а також українських буржуазних націоналістів, різного роду ревізіоністів, які хотіли б викривити совєтську дійсність, підірвати дружбу народів нашої країни". 26-томове видання за народні гроші має послужити, за словами „Ізвєстій", „виховником у трудящих, а вже особливо у підростаючого покоління, любови до свого краю, вихованню совєтського патріотизму і пролетарського інтернаціоналізму".

ВИЙШЛА „АБЕТКА ВЕСЕЛЕНЬКА ДЛЯ ДОРОСЛИХ І МАЛЕНЬКИХ"

Брюссель. — У виданні Центральної Управи Спілки Української Молоді вийшла накладом в 3 000 примірників багатокольорова абетка, з віршами та ілюстраціями до кожної літери під наг. „Абетка веселенька для дорослих і маленьких". „Абетку" написав Леонід Полтава, ілюстрації виконав мистець Петро Сидоренко з Канади, головний ілюстратор видань Міністерства шляхів Канади та керівник молодечої мистецької Школи - Студії в Торонті. „Абетка" має 36 сторінок середнього формату, із зміною кольорів на кожній літері та з кольоровим виділенням літери у віршованому тексті.

КОЛЛІНС ВЖЕ НЕ ЛІТАТИМЕ В КОСМОСІ

Астронавт полк. Майкел Коллінс заявив, що він резиґнує з дальшої участи в космічних летах і що його лет в складі залоги „Аполло 11" був його останнім космічним летом. Як причину своєї резиґнації Коллінс подав надто важкі умови тренування й вимоги його родинного життя. На фото: Коллінс на тлі дверей до командної кабіни „Аполло 11".

Будують Дослідний Центр проти раку в СССР

Кілька місяців тому на всій території російської імперії СССР було в примусовому порядку здійснено „ленінський суботник". Мільйони людей відпрацювали безкоштовно день, а зароблені мільйонові суми забрала московська „казна". Частину тих фондів призначено на будування великого дослідного протиракового центру в Москві, що має бути закінчений в 1975 році. Хвороба раку в СССР набрала загрозливих розмірів. Совєтська преса, в тому й київська „Молодь України" з 12 серпня, сповістила: „У повідомленні ЦК КПСС, Ради Міністрів СССР про підсумки „всесоюзного комуністичного ювілейного суботника" гворилось, що частину коштів одержаних від безплатної праці мільйонів трудящих, направлено на спорудження в Москві великого онкологічного наукового центру. Це повідомлення з глибоким задоволенням зустріла медична громадськість, усі радянські люди. Тепер за рахунок держави в країні збудовано і працює більш як двадцять науково-дослідних інститутів, 276 онкологічних диспансерів, 2708 відділень і кабінетів при поліклініках. Вони провадять велику, дуже важливу роботу по профілактиці, розробці діагностики і лікуванню злоякісних новотворів. У найближче п'ятиріччя в країні намічено відкрити ще 22 великих багатопрофільних онкологічних диспансери по 450 ліжок кожний. Тут же буде збудовано пансіонати для приїжджаючих. Така пильна увага держави до онкологічних проблем пояснюється тим, що боротьба з раковими захворюваннями — одна з найважливіших у медицині."

Звернення сумівців з Монтреалю

Управа Осередку Спілки Української Молоді в Монтреалю звертається до громадянства в тяжкий для нас час: Напередодні відкриття Вишкільного Табору для старшого юнацтва СУМ Східної Канади на Оселі „Верховина", в четвер 26-го червня 1969 р. між 9-10 год. вечора вогонь знищив два найкращі, найбільші й конечно потрібні будинки для таборування. Ці будинки були гордістю Оселі „Верховина" і всієї української громади, бо вони служили виховним цілям українській молоді. Вартість погорілих будинків оцінюється на $100 000,00. Осередок СУМ-у в Монтреалі зазнав великої матеріяльної втрати, але Управа О СУМу із членством і всією громадою рішила в найкоротшому часі почати відбудову Оселі „Верховина", щоб і надальше Оселя могла служити виховним потребам нашої молоді.

Цією дорогою звертаємося до Вас ВШановні й Дорогі Громадяни, що доцінюєте виховну працю О СУМу для української молоді, прийти з матеріяльною допомогою. Ми віримо і впевнені, що Ви як і попередньо, не відмовите нам своєї допомоги. Хай не буде нікого, хто б не пожертвував на пошкоджену стихійним лихом - вогнем сумівську Оселю „Верховина". Чеки і грошеві пожертви просимо слати на адресу: SUM — 120 Duluth Eve., Montreal 131Quebec. Canada.

Комітет Збіркової Акції

ЛЕНІН, ЛЕНІН, ЛЕНІН...

В Києві, у Державному історичному музеї УССР, — повідомляє „Радянська Україна" з 30 липня, — працює виставка подарунків учасникам Декади української літератури і мистецтва в РСФСР від братнього російського народу. Її вже оглянули тисячі киян. В центрі експозиції — великий скульптурний портрет засновника комуністичної партії і радянської держави Володимира Ілліча Леніна, державні прапори СРСР і всіх союзних республік. Декада стала святом дружби і братерства народів Росії і України, вона наново продемонструвала торжество ленінської національної політики. Серед експонатів оригінальної форми ваза з зображенням В. І. Леніна, скульптура „Ленін в Розливі", чудової роботи шкатулка з малюнком „Ленін на трибуні", портрет В. І. Леніна, барельєр великого вождя, висічений на камені, потрет Володимира Ілліча, викарбуваний на міді, та багато інших сувенерів"...

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

КАТЕРИНА МАЛИК, членка УНС Відд. 425 Т-ва о. Г. Грушки в Чикаго, Ілл., померла 18 травня 1969 р. на 73 р. ж. Покійна нар. 28-го грудня 1895 р. в Зах. Україні. Полишила в смутку сина Володимира, 2 зам. доньки: Анну і Йосифину. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 23-го травня 1969 р. на цвинтар Resurection, Justice, Ill.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відд.

ЮЛІЯ БОБЕНЧАК, членка УНС Відд. 209 Б-ва св. Михаїла в Картерет, Н. Дж., померла 7 липня 1969 р. на 72 р. ж. Покійна народилася 10 жовтня 1895 р. в Зах. Україні, до ЗСА прибула в 1915 р. і стала членкою УН. Союзу в 1918 р. Полишила в смутку сина Івана. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 10 липня 1969 р. на St. Gertrude's Cemetery, Colonia, N. J.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відд.

РОМАН НАЗАРЕВИЧ, член УНС Відд. 423 Т-ва Є. Коновальця, в Чикаго, Ілл., помер 14 червня 1969 р. на 71 р. ж. Покійний нар. в 1899 р. в Богородчанах, Зах. Україна, прибув до ЗСА в 1949 р. і став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Юлію, сина Романа, синову Тетяну і внучку Христину. Рідня, Приятелі і союзонва громада відпровадили Покійного на Вічний Спочинок 18 червня 1969 р. на цвинтар св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Л. Кузик, секр.

ПАВЛИНА ТОПОЛЄВСЬКА, довголітня членка УНСоюзу Відд. 275 Т-ва Дарахівщина в Джерзі Ситі, Н. Дж., померла 19 липня 1969 р. на 72 р. ж. Покійна нар. в 1903 р., стала членкою УНС в 1923 р. Полишила в смутку сина Теді, невістку та 2 внуків і трьох братів та дальшу родину. Рідня, приятелі відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 23 липня 1969 р. на цвинтар Holy Name в Джерзі Сиві, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Палка, секр.

ЕМІЛЬ ЗАБЛОЦЬКИЙ, член УНС Відд. 94 Т-ва М. Шашкевича в Гамтрамк, помер 1 липня 1969 р. на 53 р. ж. Покійний нар. в 1916 р. в Гамтрамк, ЗСА і став членом УНС в 1936 р. Полишив в смутку Батька — примірного, довголітнього союзового діяча і сестру Анну. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійного на Вічний Спочинок 5 липня 1969 р. на цвинтар Монт Олівет в Дітройті.
Вічна Йому Пам'ять!
Люба Васька, секр.

АНДРІЙ РЕЙТАР, член УНС Відд. 281 Т-ва Т. Шевченка в Байоні, Н. Дж., помер 7. 6. 1969 р. на 81 р. ж. Покійний нар. в грудні 1888 р. в с. Воробівка, Україна, прибув до ЗСА в 1910 р. і став членом УНС в 1915 р. Полишив у смутку сина Віляма, дочку Доротею, 4 внуків 9 правнуків. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійного на Вічний Спочинок 9 липня 1969 р. на цвинтар New York Bay, Jersey City, N. J.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ТАРЗАН, Ч. 6231. Тарзан турбується за хлопця.

Ми веземо Тарзана кур'єрським літаком, щоб він пересівся на малий гелікоптер. Він хоче залишити гелікоптер і піти пішком до села мото-мото — одинцем!

Це виглядає на ризиковну річ, Тарзане, маючи на увазі вбивство наших лікарів і медсестер. Але я погоджуся, якщо це спосіб, що його ви хочете... Гелікоптер буде вичікувати вас на малому летовищі X-22. Щасливої дороги!

Я залишаю, полковнику Бейлк, під вашою опікою Іта. Це вперше, коли ми розлучимось, відколи я знайшов його.

Він буде безпечний! Я поставлю одного наваго, щоб опікувався ним!